

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ

Διεθνές στρατηγικό κενό και στο βάθος εκλογές;

ύο είναι οι βασικοί λόγοι που ερμηνεύουν την έξαρση των τουρκικών στρατιωτικών επιχειρήσεων τους τελευταίους μήνες.

Ο πρώτος λόγος είναι η επιβεβαίωση της υπάρξεως στρατηγικού κενού στη Μέση Ανατολή. Η μάλλον χλιαρή καταδίκη που επεφύλαξε η διεθνής κοινότητα στην εισβολή των τουρκικών στρατευμάτων στη βορειοανατολική Συρία ενεθάρρυνε τις τουρκικές φιλοδοξίες. Δεδομένης της διακηρυγμένης προθέσεως του προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών Ντόναλντ Τραμπ να αποσύρει τις αμερικανικές δυνάμεις από τη Μέση Ανατολή και να υιοθετήσει μια στροφή προς τον απομονωτισμό ενόψει των αμερικανικών προεδρικών εκλογών, αλλά και της αδυναμίας της Ευρωπαϊκής Ενώσεως να καλύψει το αμερικανικό κενό, η Τουρκία εμφανίζεται έτοιμη να διαθέσει στρατιωτικές δυνάμεις για να προσπίσει αυτό που ορίζει ως ζωτικά της συμφέροντα. Μείζονος σημασίας είναι και η εμπέδωση της πεποίθησής ότι υφίσταται στενός προσωπικός δεσμός μεταξύ των προέδρων Ερντογάν και Τραμπ ο οποίος θα λειτουργήσει προστατευτικά για τα τουρκικά συμφέροντα, ασχέτως των εισηγήσεων του αμερικανικού υπουργείου Εξωτερικών και των αποφάσεων του Κογκρέσου. Η πρόσφατη γενναία μείωση των επιτοκίων από την τουρκική κεντρική τράπεζα θα ήταν αδιανόητη σε ένα περιβάλλον ασταθείας στις σχέσεις Ηνωμένων Πολιτειών - Τουρκίας.

Ο δεύτερος λόγος ανάγεται στις εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις στην Τουρκία και τα δυσόμοια μηνύματα που το 2019 επεφύλαξε για τον πρόεδρο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Η ήττα του κυβερνώντος κόμματος της Τουρκίας στους μεγάλους δήμους της χώρας, ο θρίαμβος του Εκρέμ Ιμάμογλου στις επαναληπτικές εκλογές στον μητροπολιτικό δήμο της Κωνσταντινούπολης αλλά και η ανακίνωση της ιδρύσεως πολιτικών κομμάτων από τους Αλί Μπαμπατζάν και Αχμέτ Νταβούτογλου, περιγράφουν το 2020 ως μια δύσκολη χρονιά για τον πρόεδρο Ερντογάν. Αξίζει να επισημανθεί στο σημείο αυτό και μια ουσιαστική αλλαγή: Ενώ υπό το προηγούμενο τουρκικό σύνταγμα κοινοβουλευτικής δημοκρατίας αρκούσε η συγκέντρωση ποσοστού περί το 40 τοις εκατό για την απόκτηση κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας, με το νέο σύνταγμα προεδρικής δημοκρατίας για την εκλογή απαιτείται η συγκέντρωση απόλυτης πλειοψηφίας είτε στον πρώτο είτε στον δεύτερο γύρο.

Η συγκέντρωση αυτού του ποσοστού από τον κ. Ερντογάν καθίσταται όλο και δυσκολότερη, και όχι μόνον λόγω της αναδίσεως του κ. Ιμάμογλου ως χαρισματικού πιθανού ανθροπιστή. Οι εξελίξεις στο Κουρδικό περιορίζουν όλο και περισσότερο την επιρροή του κυβερνώντος κόμματος μεταξύ των εκλογέων κουρδικής καταγωγής. Επιπλέον, η ίδρυση δύο νέων συντηρητικών πολιτικών κομμάτων, του «Κόμματος του Μέλλοντος» από τον πρώην πρωθυπουργό Αχμέτ Νταβούτογλου, αλλά και του κόμματος του οποίου θα ηγηθεί ο Αλί Μπαμπατζάν με την ευθεία ή έμμεση υποστήριξη του Αμπντούλάχ Γκιουλ και άλλων ιστορικών στελεχών του τουρκικού πολιτικού Ισλάμ, θα προσφέρει εναλλακτικές πολιτικές επιλογές στους δυσαρεστημένους ψηφοφόρους του κυβερνώντος κόμματος και μπορεί να γείρει την πλάστιγγα υπέρ ενός πιθανού συνασπισμού της αντιπολιτεύσεως. Υπό το φως των ανωτέρω η στροφή του ενδιαφέροντος της κοινής γνώμης από την εσωτερική στην εξωτερική πολιτική επικαιρότητα συνάδει προς το πολιτικό συμφέρον του προέδρου της Τουρκίας, ιδίως όταν το διεθνές περιβάλλον δεν αποτρέπει την καταγραφή στρατιωτικών επιτυχιών εκτός συνόρων, οι οποίες συσπειρώνουν την τουρκική κοινή γνώμη πέραν πολιτικών και ιδεολογικών διαρρέσεων. Δεν αποκλείεται λοιπόν η επίκληση των εξελίξεων στη Μέση Ανατολή, την Ανατολική Μεσόγειο αλλά και τις αμερικανοτουρκικές σχέσεις με αιχμή το ζήτημα των S-400, ακόμη και για τη διεξαγωγή προώρων εκλογών εν μέσω εθνικιστικής ευφορίας και πριν τα νέα κόμματα προλάβουν να αναπτύξουν την οργανωτική τους δομή.